

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

РОБОЧА ПРОГРАМА
педагогічної практики аспірантів

Галузь знань	<u>07 «Управління та адміністрування»</u>
Спеціальність	<u>073 «Менеджмент»</u>
Кафедра	<u>Менеджменту</u>

Затверджено вченою радою

Навчально-наукового інституту економіки,
менеджменту та міжнародного бізнесу

Протокол № 7 від «17» 09 2024 р.

Т.В.О.директор Олександр МАНОЙЛЕНКО

Харків 2024

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Робоча програма педагогічної практики здобувачів третього (доктора філософії) рівня вищої освіти складено відповідно до Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», Положення про педагогічну практику аспірантів та освітньо-наукової програми «Менеджмент» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

1.2. Педагогічна практика є складовою частиною фахової підготовки до науково-педагогічної діяльності докторів філософії у вищій школі. Практика спрямована на набуття досвіду і практичних навичок щодо сучасних методів викладання та навчання; організації навчального процесу при викладанні дисциплін кафедри; створення навчальних матеріалів з дисципліни для проведення лекцій, практичних занять, семінарів із урахуванням особливостей сьогодення та сучасних наукових досягнень; формування комунікативних навичок при роботі із аудиторією.

1.3. Мета педагогічної практики – підготовка здобувачів третього (доктора філософії) рівня вищої освіти до педагогічної діяльності шляхом розвитку їх педагогічних, методичних навичок та їх практичного використання.

Завдання практики:

- вивчення основ педагогічної роботи у вищій школі;
- придбання досвіду викладання дисциплін в умовах вищої школи;
- формування у докторів філософії уявлень про педагогічну діяльність викладача в структурі вищої школи;
- вивчення методів та нових технологій педагогічної діяльності;
- застосування теоретичних знань із спеціальних дисциплін у вирішенні конкретних педагогічних завдань та ситуацій;
- формування умінь професійного і педагогічного спілкування зі студентською аудиторією;
- виховання досвіду викладацької роботи, морально-етичних якостей викладача вищої школи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті.

У результаті педагогічної практики доктор філософії повинен:

Знати:

- правові та нормативні основи функціонування системи освіти;
- основні нормативні документи вищої освіти (освітня програма, навчальний план, силабус, робоча програма, індивідуальний план викладача тощо) та їх роль в організації навчального процесу;
- сучасні досягнення та тенденції розвитку наукового, навчально-методичного напрямку відповідної кафедри;
- основи навчально-методичної роботи у вищій школі;
- основи педагогічної культури та майстерності, сучасні педагогічні технології;
- заходи контролю та оцінювання знань студентів.

Вміти:

- формувати загальну стратегію вивчення дисципліни;
- конкретизувати мету вивчення будь-якого фрагмента навчально-методичного матеріалу дисципліни відповідно до профілю спеціальності (спеціалізації);
  - розробляти навчально-методичні матеріали для упровадження педагогічної діяльності, використовувати дидактичні методи навчання;
  - планувати лекційні, практичні та лабораторні заняття, складати розрахункові завдання, ситуаційні моделі, тести;
  - активувати діяльність студентів до навчання та практичної зацікавленості у відповідній спеціальності;
  - реалізувати систему контролю та оцінювання знань студентів, їх ступінь освоювання навчального матеріалу;
  - аналізувати труднощі, що виникають під час педагогічної діяльності, їх рішення та попередження;

Володіти:

- методикою та технологіями проведення різних видів навчальних занять;
- правилами поведінки в аудиторію;
- технікою використання приладів, що застосовуються при проведенні занять із відповідної дисципліни;
- методикою самооцінки, самоаналізу результатів та ефективності проведення аудиторних занять.

Компетентності зі спеціальності 073 «Менеджмент» ОНП «Менеджмент»:

ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері менеджменту в закладах вищої освіти.

Програмні результати навчання зі спеціальності 073 «Менеджмент» ОНП «Менеджмент»:

РН01. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи;

РН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.

РН08. Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни з менеджменту у закладах освіти.

2. СТРОКИ Й ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Проходження педагогічної практики на третьому році навчання є обов'язковим в обсязі, що вказаний у навчальному плані.

Базою практики є Національний технічний університет «ХП».

Організатором практики є кафедра менеджменту, яка здійснює підготовку доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Програма практики розроблюється керівником та затверджується на засіданні кафедри. Загальне керівництво та контроль за проходженням програми практики здобувачів третього рівня здобуття вищої освіти покладається на завідувача кафедри. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану практики аспіранта здійснює науковий керівник.

На період практики здобувачі підпорядковуються усім правилам внутрішнього розпорядку та небезпечним методам праці, що встановлюються на кафедрі та інших підрозділах Університету стосовно до навчального процесу.

Науковий керівник аспіранта:

- узгоджує програму практики та календарні строки проведення (відвідування) занять із завідувачем кафедри, де проводиться підготовка докторів філософії;
- формулює задачі до самостійної роботи аспірантів на період практики, надає консультації;
- проводить необхідні організаційні заходи стосовно виконання програми практики та надає здобувачеві допомогу, що пов'язана з проходженням практики та оформлення звіту.

Перед початком практики аспірант:

- спільно із науковим керівником відповідно до графіку навчального процесу визначає дати і форми проведення занять, тематику індивідуальних завдань залежно від педагогічного та наукового рівня підготовки здобувача, ступеня виконання дисертації та інше.
- самостійно складає індивідуальний план проходження практики, який узгоджує з науковим керівником.

Здобувач, відсторонений від практики або робота якого була визнана незадовільною, вважається особою, що не виконала навчальний план.

2.1 Зміст практики

Педагогічна практика передбачає такі види робіт:

2.1.1. Види аудиторних та навчально-методичних робіт:

Види аудиторних робіт:

- ✓ семінарські заняття;

- ✓ практичні заняття;
- ✓ Відвідування лекційних занять.

На період проходження практики здобувача слід орієнтувати проведення занять за тематикою дисертаційної роботи або зв'язувати з можливістю подальшої викладацької діяльності.

Види навчально-методичних робіт:

- ✓ вивчення досвіду викладання провідними викладачами кафедри;
- ✓ підготовка матеріалів для проведення аудиторних занять навчальних дисциплін;
- ✓ розробка розрахункових (ділових ігор) завдань;
- ✓ участь в оцінюванні знань здобувачів;
- ✓ вивчення наукової літератури щодо інноваційних освітніх технологій;
- ✓ ознайомлення з навчально-методичною та матеріально-технічною базою кафедри.

У звіті про проходження педагогічної практики зазначається назва дисциплін, вид занять, дата, час проведення, кількість годин заняття, кількість здобувачів, які були присутні та номер групи на прикладі фрагменту заповнення табл. 1.

Таблиця 1 – Аудиторна робота здобувача _____

№ з/п	Дата	Час проведення	Назва дисципліни	Тема заняття	Кількість годин	Вид заняття (лекція, семінар, практичне, заняття)	Група	Кількість студентів	
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
Загальна кількість годин			16						

2.1.2. Шляхи удосконалення педагогічної майстерності здобувача на підставі зворотного зв'язку щодо якості проведення навчальних занять

Зворотній зв'язок про якість проведених занять допомагає здобувачу визначити напрямки вдосконалення своїх професійних навичок у викладанні дисциплін та при взаємодії із аудиторією.

При проходженні практики зворотній зв'язок здобувач отримує від керівника практики, який є присутнім на окремих із занять; під час неформальних зустрічей і обговорень із здобувачами (слухачами курсу);

можливим є застосування анонімного анкетування після викладання окремих тем курсу або після закінчення викладання дисципліни.

При використанні дистанційної форми навчання зворотній зв'язок із аудиторією викладач може отримати із використанням спеціалізованих платформ, на яких слухачі можуть залишити анонімні відгуки та при запису лекції із наступним її самоаналізом із збоку здобувача.

На основі отриманої інформації здобувач робить висновок про свої сильні сторони та труднощі у проведенні занять й визначає можливі шляхи подальшого удосконалення педагогічної майстерності.

2.1.3. Відвідування лекційних (практичних, семінарських) занять викладача ЗВО, аналіз змісту навчання, форм, методів викладання

Здобувач впродовж практики відвідує лекційні (практичні, семінарські) заняття (точну кількість визначає керівник практики) викладача ЗВО для того, щоб проаналізувати та перейняти педагогічний досвід.

У звіті про проходження педагогічної практики зазначається назва дисципліни та тема лекції, а також особливості проведеного досвідченим викладачем заняття.

2.1.4. Розроблення, написання план-конспекту заняття лекції

З метою чіткого структурування навчального матеріалу здобувач у процесі педагогічної практики проводить не менше однієї лекції за власним вибором та/або з узгодженням із керівником практики із розробкою і обговоренням із керівником плану-конспекту.

У звіті про проходження педагогічної практики подається скорочена інформація такого плану-конспекту: зазначається тема однієї з проведених лекцій (якщо лекцій було декілька) та вказуються пункти плану лекції.

2.1.5. Розроблення та використання інноваційних форм і методів викладання

Здобувачі під час педагогічної практики розробляють та використовують методи та форми викладання, які будуть сприяти зацікавленості, активності здобувачів освіти та досягненню навчальних цілей заняття.

У звіті про проходження педагогічної практики вказуються назва розробленого та використаного методу/форми викладання: ділової або рольової гри або навчального проекту або дослідницького завдання або кейсу або проблемного завдання тощо.

2.1.6. Підготовка звіту та захист результатів педагогічної практики

Звіт про проходження педагогічної практики готується за всіма видами навчальної діяльності, які виконуються аспірантом під час практики.

3. КОНТРОЛЬ ТА ЗВІТНІСТЬ

За результатами проходження практики аспірант надає кафедрі такі звітні документи:

- ✓ лист з індивідуального плану аспіранта (сторінка G Педагогічна практика. План та обов'язки);
- ✓ звіт про проходження педагогічної практики (Додаток А);
- ✓ відгук про проходження педагогічної практики (Додаток Б).

Здобувачі, які мають науково-педагогічний стаж більше 3 років, виконують навчально-методичну роботу на посаду вищу, ніж ту, яку вони займали на час проходження практики.

На підставі наданих здобувачем документів на засіданні кафедри приймається рішення про проходження аспірантом практики та виставляється оцінка, яка фіксується у відомості та листку з індивідуального плану аспіранта (сторінка G Педагогічна практика. План та обов'язки).

Після звіту на кафедрі про проходження практики аспірант надає до відділу аспірантури листок з індивідуального плану аспіранта (сторінка G Педагогічна практика. План та обов'язки), який зберігається в особовій справі аспіранта.

Критерії оцінювання практики

Система оцінювання, що використовується, розроблена з урахуванням української національної системи оцінювання та Європейської кредитно-трансфертної системи (ЕКТС) і відповідає системі оцінок, прийнятої у НТУ «ХП».

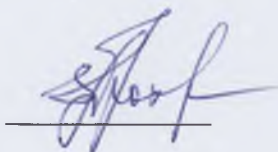
Робочу програму педагогічної практики аспірантів розробив

Н.І. ШИЯН

Затверджено на засіданні кафедри «Менеджменту» від 27 вересня 2024 р. протокол № 10.

Завідувач кафедри

О.В. ПРОХОРЕНКО

Завідувач аспірантури

В.П. ШАЙДА

Додаток А

ЗВІТ
про проходження педагогічної практики
(20 /20 навчальний рік)

Аспірант (ПІБ)	
Керівник (ПІБ)	
Спеціальність	
Факультет/Інститут	
Кафедра	

1. Назва дисципліни

« _____ »

№	Дата	Час проведення	Кількість годин	Вид заняття	Група	Кількість студентів
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
Загальна кількість годин						

2. Шляхи удосконалення педагогічної майстерності здобувача на підставі зворотнього зв'язку щодо якості проведення навчальних занять.

Дата	Час проведення	Кількість годин	Вид заняття	Група	Кількість студентів
Назва дисципліни: " _____ "					
		2	Лекція		
Пропозиції по удосконаленню педагогічної майстерності здобувача:					
Кількість годин:					

3. Відвідування занять викладача ЗВО, аналіз змісту навчання, форм, методів викладання.

Дата	Час проведення	Кількість годин	Вид заняття	Група	Кількість студентів
Назва дисципліни: " "					
1.		2	лекція		
2.					
Кількість годин:					

Інші види робіт:

		Відмітка про виконання
4.	Розроблення, написання план-конспекту заняття лекції	
5.	Розроблення та використання інноваційних форм і методів викладання	
6.	Підготовка звіту	

Основні підсумки практики

Рекомендації

Аспірант	
Керівник	(ПІБ, підпис)
	(ПІБ, підпис)